

UN MÓN SENCER PER EXPLICAR

ARA QUE UN EXCÉS D'INFORMACIÓ ENS ENTERBOLEIX
EL CRITERI, ENS FA FALTA MÉS QUE MAI L'ORIENTACIÓ DE
LLIBRES CRÍTICS I ESCRUPOLOsos

Editorial

Francesc Gil-Lluch
confessa l'obsessió
per la realitat als
llibres de Saldonar
P. 2

Entrevista

Yasmine Mohammed
comparteix la vida de
La dona sense vel P. 8

Opinió

Ferran Casas analitza el
paper d'*Els que manen*
P. 3

Enric Borràs explora la
perifèria francesa d'*El gall
ferit* P. 5

David Bassa retrata
*El franquisme que no
marxa* P. 7

Relats

Borja Duñó descriu
l'escriptura en parella a
Un paradís com el nostre P. 4

Andreu Merino presenta les
màfies de *La ciutat sense
veïns* P. 6

Octavi Gil Pujol esbossa
la nova generació que envia
Senyals de llum P. 10

Poesia

Des del 2013, Saldonar
publica poemaris
catalans i traduïts
P. 11

i més...

Una nova gràfica per renovar l'esperit

La tardor del 2020, Saldonar va estrenar una remodelació absoluta de la seva imatge gràfica

//OCTAVI GIL PUJOL
Vinaròs

A tots ens va bé, de tant en tant, aturar-nos un moment per revisar el que fem i cap on anem. Parar màquines i comprovar que tot funciona i, sobre tot, que seguirà fent-ho a llarg termini.

El març del 2020, quan efectivament tots plegats ens vam veure obligats a frenar i *descansar*, el Francesc i jo mateix vam aprofitar per fer aquesta introspecció editorial. Vam preguntar-nos què és Saldonar i què hauria de ser en el futur. Vam redefinir els criteris editorials, vam afilar el propòsit dels nostres llibres i vam replantejar-nos la identitat.

Tota aquesta feina de desconstrucció ens va proveir de moltes idees noves i en volíem extreure tot el suc. Esperàvem donar-los recorregut, expressar-les al màxim, i pensant en aquesta línia la conclusió va sortir sola: hem de renovar la gràfica per fer palès aquest canvi als ulls dels lectors.

Saldonar.

El nou logo de Saldonar.

Aprofitant l'aturada forçada per la covid, doncs, ens vam submergir en el món de la creació d'identitats gràfiques. Volíem un disseny que integrés la marca Saldonar amb els nostres valors, així que el primer pas era explicitar-los: honestedat, dedicació, curiositat, atreviment, crítica desinteressada, netedat. En resum, volem compartir textos clars, profunds i d'autoritat, fiables. Ara només calia pensar com representar-ho tot gràficament.

De seguida vam pensar a decantar-nos per un joc tipogràfic de fons clàssic amb un toc modern, per transmetre solidesa alhora que frescor, i així és com vam seleccionar la tipografia Tiempos, una modernització de la Times clàssica amb diverses variables que permeten conservar la concisió i la funcionalitat de la seva predecessora sense escatimar en potència o impacte per als títols i els encapçalaments més robustos. Posteriorment, vam emparellar la Tiempos amb la Founders Grotesk, una font sense serifa moderna i lleugera que equilibra les formes definides de la primera i arrodoneix un tàndem seriós i alhora proper.

Amb les bases ben establertes, només quedava desenvolupar el conjunt restant: un nou imago-tip senzill protagonitzat per la tipografia principal amb una icona d'un ull mecànic, un objectiu que tot ho veu i captura, de colors sòlids i profunds; unes cobertes i unes maquetes netes i directes per als nostres llibres i una pàgina web clara i àgil.

La renovació de Saldonar estava completa. ■

Un món sencer per explicar

Per què ens mou l'obsessió per entendre tot el que passa

//FRANCESC GIL-LLUCH
Barcelona

Pensem que no ens costaria gaire posar-nos d'acord que el món, com més va, es torna cada vegada més complicat, i que ens costa d'entendre'l, de trobar un fil conductor i una explicació de tot plegat. Ens podríem agafar també a la idea de Peter Handke —«El món, tornant-se misteriós, s'obria i podia ser reconquistat»—, però ens hauríem de deixar portar potser massa per l'entusiasme per acabar-nos-la de creure.

Sembla fàcil que coincidim a agrair que ara com ara disposem de llibres que ens ajuden a orientar-nos mínimament, ni que sigui. Que no cal que ens facin més bons ni que ens donin certeses, ni consol, ni que ens facin creure que som els millors. No. Si ens fan pensar una mica i sense pretensions, si ens expliquen mons que no coneixíem, si ens fan intuir que hi pot haver esperança, si ens distreuen sense tractar-nos com si fóssim idiotes, si... ja fan prou!

Això és el que ens agrada pensar que transmeten els llibres de Saldonar: honestedat, dedicació, curiositat, atreviment, crítica desinteressada, netedat. I no és casualitat que ens centrem en tres camps, que si hi pensem bé coincideixen en la pretensió d'explicar-nos el món actual.

D'una banda, ens fascina la feina dels periodistes, i ja fa anys que

—amb la complicitat, entre d'altres, del Grup Barnils— posem les pàgines dels nostres llibres a la seva disposició perquè treguin a la superfície i facin públiques investigacions exhaustives i amb un to narratiu sobre qüestions silenciades o poc tractades —o maltractades, segons com— pels mitjans de comunicació. I com a conseqüència, els professionals joves amb

Francesc Gil-Lluch és l'editor de Saldonar. OCTAVI GIL PUJOL

més talent i projecció ens han il·lustrat sobre la tirania immobiliària, els negocis gasístics més foscos, la ultradreta en ascens a França i Itàlia, l'herència bruta del franquisme, les associacions espanyolistes més ben engreixades, la corrupció als ajuntaments o les pràctiques perverses de la judicatura. I continuaran, i tant.

D'altra banda, hem apostat amb tota la fe per un gènere carregat de present i de futur —dins de la no-ficció—, el periodisme «narratiu». D'altres en diuen «literari», el nom no fa la cosa.

Ens interessa, queda clar, la realitat, i no ens la podem acabar mai. És per això que publiquem llibres que ens permeten veure-la amb més nitidesa, aplicant les tècniques literàries més clàssiques i les menys convencionals i més experimentals, per intentar entendre la complexitat de la vida. I no només ho hem estat fent, sinó que el 2023 es desperstarà amb una determinació encara més intensa de Saldonar per posar a les mans dels lectors les millors joies del periodisme narratiu.

Ens agrada publicar també assajos que ens informin —amb voluntat de convertir-se en llibres que obrin un debat— sobre qüestions del més alt interès tractades pels millors especialistes, i a més recuperem testimonis fonamentals de la nostra cultura.

Finalment, no oblidem —i d'alguna manera amb això tanquem el cercle de confiança en les paraules— la nostra devoció per la poesia, i alimentem una col·lecció que, a més dels nostres autors, fa espai als poemaris d'altres llengües, sempre amb l'edició original al costat de la traducció.

Trobareu sempre Saldonar allà on ens vulgueu trobar, i, com diu aquell, pau i que duri. ■

Saldonar és una editorial independent que va presentar els primers llibres el Sant Jordi del 2010

L'aventura creativa de Saldonar

//LLUÍS LLORT
El Punt Avui, Barcelona

Francesc Gil-Lluch —juntament amb el seu fill Octavi Gil Pujol— fa 12 anys que treballa amb dedicació, esforç i convicció en el seu projecte editorial, Saldonar. Publica títols de poesia i de narrativa, però on planta cara a les editorials amb més pressupost és en l'assaig i la no-ficció. Pensa idees, tria autor i li fa la proposta, sempre

obert de mires i amb una simpatia que encomana il·lusió. Llibres de fons social, polític i periodístic. Un dels últims és el molt especial *Titulars i reserves. Cròniques entre la derrota i la remuntada*, tercer de Josep Lluís Micó amb Saldonar. Un text híbrid molt ben trenat entre periodisme, narrativa i poesia o, més aviat, rimes de hip-

hop, sobre personatges anònims, però amb nom, marginals, però centrals. Una aventura. ■

Saldonar es fa forta en el camp de la no-ficció i l'assaig

Publica llibres de fons social, polític i periodístic

//FERRAN CASAS
Barcelona

Una burgesia amb capacitat d’innovar i d’arriscar per conquerir qualsevol mercat, un país de capitans d’indústria, un selecte grup de milionaris —alguns força discrets—, un establishment que remenava les ciutats, que es veia capaç de controlar les institucions, i que tenia una bona entrada a Madrid. Era el panorama que, durant dècades, en dictadura i en democràcies de més o menys qualitat, oferia Catalunya a qui se la mirés a vista d’ocell. Era una classe social, una elit, que gaudia d’una certa estabilitat malgrat que mai no ha estat homogènia.

N’hi havia, i n’hi ha, que només volien fer diners, i d’altres que participaven en iniciatives, que actuen amb vocació d’incidir i que s’esforcen per veure-hi més enllà de les parets de la seva fàbrica. Des dels mecenes de la llengua i la cultura catalana com els que van fundar Òmnium fins als que ens ajuden a explicar el Modernisme o el nostre autogovern, però també els que finançaven el pistolerisme dels anys vint i l’aixecament feixista del 1936, o els que s’han entregat a aventures especulatives. A la foto hi eren i hi són tots, encara.

En els darrers anys tot ha canviat, també ells i les seves quimeres. La crisi de la indústria tradicional i l’aposta pel turisme, els serveis i l’economia de plataforma; el desplaçament del poder econòmic cap a Madrid, on ja residia el polític, que ara ha drenat amb més força les perifèries i que ha fet més subsidiari l’ecosistema català, i les incomoditats i tensions que ha generat el Procés en un àmbit on domina el conservadorisme han refet el mapa. Calia revisar-los i trobar-ne de nous per explicar-ho tot i posar-hi context amb dades i fonts. Fer, en definitiva, una feina periodística. La bona acollida que va tenir una histò-

Miquel Macià i Pep Martí destapen els engranatges del poder a Catalunya. ADRIÀ COSTA

El mirall trencat dels mandarins catalans

Els que manen fa entendre què fan i per què les grans nissagues patronals del país, i també cap a on pot transitar la nostra economia en un context global

ria de la família Lara i el seu grup Planeta a *Nació Digital* va donar-nos la idea de fer una sèrie sobre les grans nissagues empresarials.

Aquestes sagues ens havien de permetre explicar la nostra composició social, el nostre mapa polític i el nostre model econòmic i la seva capacitat d’adaptació al context. És el que es van proposar Miquel Macià i Pep Martí, dos periodistes de llarga i acreditada trajectòria, poc amics de la frivolitat innecessària i bons coneixedors dels engranatges del poder a Barcelona i més enllà de l’entorn metropolità. Posant-hi talent, sí, però també moltes hores i empatia i inten-

ció en les preguntes per accedir al que els afectats volien contar i al que no. La sèrie es va publicar setmanalment al diari i aquest llibre és fruit d’una revisió per dotar-la de més coherència i esmenar-ne o actualitzar-ne aspectes puntuals.

Els que manen no es publica amb la intenció de fer relacions públiques. S’hi combina la informació econòmica amb la social, la política i la històrica, fet que fa més llegidors els perfils i els posa a l’abast de qualsevol lector inquiet i interessat a saber qui són i per què són com són els nostres mandarins. No tots els àmbits tenen el mateix pes perquè les trajectòries fa-

miliars, les iniciatives empresarials, els patrimonis o els posicionaments públics tenen un interès desigual. Els quatre elements sempre hi apareixen, però no en un equilibri idèntic que podria fer decaure l’interès. Tampoc no hi ha un criteri objectivable a l’hora de triar els protagonistes. No tots són els més rics, tampoc els més populars o els de més tradició.

Hi apareixen tots els que espereu, però també n’hi surten d’altres sense els quals no s’entén el present de determinades comarques i sectors. N’hi ha que no tenen una gran fortuna, però sí un gran impacte social i que són directius que no hi podien faltar perquè, fent-los justícia o no, se’ls situa en l’epicentre de totes les conxorxes. D’altres ens ajuden a entendre bé com el franquisme va permetre forjar grans fortunes i guanyar un prestigi social que la Transició, com a transició i no com a ruptura, va evitar descavalcar malgrat que algunes han estat elits extractives. La tria i el producte final són fruit d’una iniciativa periodística genuïna i independent.

I per això calia posar-hi mètode, sotmetre-ho a contrast, i endreçar-ho i explicar-ho bé.

Alguns protagonistes del llibre s’han negat a col·laborar amb Macià i Martí per explicar-se; d’altres s’han limitat a derivar-nos als seus gabinets de premsa o portaveus per facilitar informació, i també n’hi ha hagut molts que han acceptat reunir-se amb els periodistes de *Nació Digital* en diverses ocasions, fet que confirma la rellevància en el mapa mediàtic català del diari i el seu prestigi pels més de vint-i-cinc anys de trajectòria acumulada. L’accés a la informació no ha estat, com deia, homogeni, però la perspectiva de la publicació dels cinquanta noms ens presenta un resultat final que, gràcies al bon ofici i als recursos de Macià i Martí, sí que ho és. ■

L’esperit de la Via Bàltica

La invasió russa d’Ucraïna ha despertat de nou l’esperit col·lectiu bàltic, mig congelat durant gairebé tres dècades

//JORDI ARRUFAT
Tortosa

«Crec que podem tornar a fer una gesta com la Via Bàltica, però només la podríem fer si la nostra democràcia estigués en perill, n’estic convençut», em va dir, el juny de 2018, un organitzador regional de la cadena del 1989 en una ciutat del sud de Letònia.

Aquestes paraules plenes d’idealisme i sentiment col·lectiu, com altres testimonis que vaig recollir durant el meu periple de 2018 recorrent a peu

durant trenta-un dies el recorregut de la famosa cadena humana bàltica, contrastava amb la realitat que em trobava sobre el terreny, d’una població extremament materialista focalitzada en el present i sobretot en el futur.

Un jove músic de carrer estonià afirmava que la Via Bàltica va ser molt «guai», però no en tenia res a dir; un parroquià d’un bar de Tallinn, on suposadament es reunia la joventut més compromesa, m’assegurava que qui no estava content allà agafava les maletes i se n’anava a Londres o Escandinàvia

La cadena a la portada de *La Via Bàltica*, amb els colors de les banderes d’Estònia, Letònia i Lituània, remet al periple de l’autor per les tres repúbliques bàltiques.

OCTAVI GIL PUJOL

«perquè ja no hi ha esperit col·lectiu», o un periodista em va preguntar, no més començar a caminar, quants diners em gastaria fent el recorregut.

Aquest esperit individualista bàltic el recullo a *La Via Bàltica*. L’individualisme bàltic ha estat beneficiós per a les tres repúbliques si tenim en compte que el seu creixement econòmic ha estat més que notable en els deu darrers anys en comparació amb la resta de l’Eurozona. Als països bàltics no paren de sorgir solucions innovadores de tot tipus, des de votacions electròniques fins a solucions financeres, passant per bicicletes elèctriques que arrossegueu petites caravanes que a la vegada es transformen en barques, tot per gaudir al màxim de la natura que els letons, lituans i estonians tant s’estimen i respecten. ■

//BORJA DUÑO
Ulldecona

–Ets un idiota.

Feia temps que L volia provar de fer paddle surf i jo no li feia cas. Sentia que ho deia, però jo no sabia de què parlava. Ara em fa vergonya admetre-ho, però parlo de fa uns quants anys, quan remar damunt d'una planxa de surf era una pràctica esportiva poc corrent. Ho anava dient de tant en tant, fins que va aflorar en mi un tipus d'estultícia que em sembla que és típicament masculina: «Què és paddle surf? Jugar a pàdel damunt d'una taula de surf?».

De vegades puc ser una mica idiota, sí, però per sort, L sempre hi és per ajudar-me. Ella és l'antídot, de fet, i per això em vaig entusiasmar quan va sorgir la possibilitat d'escriure un llibre junts.

L és molt bona escrivint i jo tenia tot d'idees al cap. Què podia fallar? Es tractava d'explicar la nostra experiència de deixar la gran ciutat per anar a viure a una casa vella al poble i gaudir d'allò que de broma anomenem la Califòrnia catalana. Però és mentida que les Terres de l'Ebre siguin la Califòrnia catalana. Hem estat a Califòrnia i l'Ebre és molt millor.

Farem un gran llibre, ja ho veuràs, L. Ja veuràs com sí.

Aviat es va fer palès que el meu optimisme estava poc justificat. Per què deu ser que les parelles d'escriptors no acostumen a escriure llibres a quatre mans? Ni m'havia parat a pensar-hi. De totes maneres estava convençut que si L i jo escrivíem

Escriure en parella (o ser una mica menys idiota)

Tenir L a prop em fa ser millor persona, em fa prendre més bones decisions i em fa escriure millor

capítols alterns la cosa funcionaria. Qui llegeix no és idiota i sabrà perfectament quan parla L (xica de poble) i quan parlo jo (noi de ciutat). No són tan estranys, els relats amb veus i punts de vista diferents (*El soroll i la fúria*, *Rashōmon*). En el nostre cas no funcionava.

Idiota.

Durant setmanes i mesos vam patir per la criatura. Ella em deia que en aquell moment s'havia convertit en un projecte meu, que l'acabés jo. Però jo tenia clar que el llibre no tenia sentit si no contenia els dos punts de vista. Com que la meua meitat estava pràcticament enllestida, no li quedava més remei que buscar la manera d'inserir-se en el meu relat i això suposava escriure amb una cotilla. Per altra banda, la data límit per entregar el llibre s'anava acostant i aquesta pressió no ajudava. Jo insistia amb els capítols alterns, F –l'editor– ho veia amb escepticisme i L no es posava a escriure.

D'intentar fondre les dues veus en una ni parlar-ne, això estava descartat des del principi. Què podíem fer, doncs? Sense la part de L el llibre quedaria coix i no hauria valgut la pena

Borja Duño i Laia Beltran viuen una vida amb un peu a la ciutat i un altre al seu paradís. GUILLEM DUÑO

l'esforç. Al final, el desllorigador va ser una pensada poc habitual però senzilla d'executar: fer un llibre amb dues cobertes capgirades. D'aquesta manera seria el lector qui triés si volia començar el relat per L o per B. Un mateix títol, un mateix llibre, però que es pogués llegir de dues maneres, segons per on el comencessis. De seguida ens vam entusiasmar amb la idea, però calia que F hi estigués d'acord. L'hi vam dir un dia a l'Ateneu. No sé fins a quin punt F n'era conscient, però tot plegat penjava d'un fil. Després d'un moment de desconcert, li va agradar el joc i ens va comprar la idea.

Ja explicarà ella, si li ve de gust, com van ser aquelles setmanes d'escriure a contrarellotge, amb el terra de l'estudi entapissat de papers i papers. Tant se val, al final L va escriure una meitat meravellosa, O es va inventar un disseny fantàstic (dues cobertes semblants, però no idèntiques amb un sol californià a l'alba i a la posta) i **Un paradís com el nostre** es va convertir en realitat.

Així doncs, com s'escriu un llibre a quatre mans amb la parella? En el nostre cas, només ha funcionat que tant l'un com l'altre pogués treballar amb llibertat absoluta. Junts, però no barrejats, com a la vida real, i potser precisament per això formem un bon equip. Tenir L a prop em fa millor persona, em fa prendre més bones decisions i em fa escriure millor. De vegades em costa una mica adonar-me'n, però al final, ves per on, és gràcies a ella que puc ser una mica –només una mica, eh?– menys idiota. ■

La comprensió que la vida flueix, i a cada instant

//NÚRIA G. CALDÉS
Castellbisbal

Celebrar un aniversari d'aquests que són de números rodons, dels que et fan pensar que el futur, potser és un bé escàs? Fer un viatge llarg i lluny? Fer-lo jo sola? Fer-hi, allà on anés, alguna cosa que em resultés prou interessant.

Tots aquests interrogants es van anar combinant i coincidint amb respostes positives i, a banda, una intenció que volia defugir de totes totes: fer turisme d'aquest d'arrossegar la maleta d'aquí cap allà, de cap manera.

Així es va anar dibuixant un projecte que havia de consistir a celebrar l'aniversari dels 60 anys amb un viatge llarg, d'un mes, a un país prou llunyà, el Japó, jo sola, per anar a un racó d'aquell món prodigiós a aprendre una manera de treballar el fang, una de les coses que més m'interessaven avui.

Fa temps, un amic m'havia parlat de l'art Jōmon pensant que em podia interessar, i dient-me que ell hi conei-

xia gent, allà (en concret a Niimi, al Japó), que es dedicava a preservar-lo i que potser em voldrien acollir si és que em decidia a anar-hi.

Vaig passar tot un any sospesant aquesta possibilitat en silenci, i potser quan ja ningú del meu entorn hi pensava, llavors em va sortir la veu alta i clara: «Sí, hi vull anar, els pots demanar si em voldrien?». La resposta que en vam obtenir va ser positiva, i en va resultar una experiència de les que no només modelen el fang sinó que et modelen a tu mateixa.

Al final (o al començament), doncs, vaig viure un mes en un racó de món, en un entorn xintoista i amb una gent generosa que em va ensenyar a treballar com ells ho fan i em van obrir la porta a una comprensió radical del que significa que la vida flueixi, i que ho faci a cada instant.

Amb la lectura de **Jo també soc de fang**, ara us convido a participar en una immersió en un món prodigiós, perquè això va ser, i això és encara. ■

El Japó clàssic i sorprenent de l'art Jōmon

//LLUÍS LLORT
El Punt Avui, Barcelona

Diverses cròniques literàries i novel·les coincideixen en el mercat per oferir algun aspecte del Japó més tradicional.

Quan l'escriptora i escultora Núria G. Caldés va conèixer l'art Jōmon, va pensar «jo també soc de fang» i, després, «jo també vull ser un dogū», unes figures que «protegeixen l'existència perquè flueixi sempre, que recorden que la mort no existeix i que tot és vida». I va decidir emprendre un viatge que la va dur a Niimi, al Japó, per conèixer els secrets del Jōmon, l'estil escultòric tradicional nipó d'entre el 14.500 i el 300 aC.

El mestre Ifurai, continuador de l'art ancestral, li va evidenciar que tots els objectes, animals i persones són igual d'importants. En aquell racó de món, de natura exuberant, Caldés es va dedicar a aprendre com treballar el fang. **Jo també soc de fang** és una crònica literària i vital, una immersió al Japó de l'art Jōmon, que ens recorda que tot és vida. ■

Jo també soc de fang incorpora tretze il·lustracions fetes expressament per l'escultor japonès Hiroshi Kitamura.

La ràbia de la perifèria

El gall ferit pot ajudar a entendre millor l'Europa actual, on torna a créixer l'extremisme, però ara disfressat amb una roba diferent

// ENRIC BORRÀS
Barcelona

Des dels Jardins de Trocadéro hi ha una bona vista de la torre Eiffel, amb prou distància per contemplar-la sencera sense haver de torçar el cap. Malgrat el fred de finals de desembre i les complicacions pandèmiques per viatjar s'hi amunteguen centenars de turistes. És una meca del turisme, i és el lloc en què la majoria pensem quan ens parlen de França.

Però París és molt més que aquesta foto estereotipada que tots coneixem. Ara bé, a França, de perifèria, n'hi ha encara més: la de les *banlieues* a l'extraradi de les ciutats, la del Nord desindustrialitzat, la del barri de Sant Jaume de Perpinyà, la del Pas de Calais... ***El gall ferit*** de Nicolas Tomás és un viatge a aquesta perifèria de França que se sent cansada, oblidada i utilitzada pel centre i comença a respondre amb ràbia.

L'evolució política de França i l'ascens de personatges com Marine Le Pen i Éric Zemmour costa d'entendre des de fora, però sobretot costa d'entendre sense analitzar què passa a la perifèria de París, i això és el que fa Nicolas Tomás en un viatge aclaridor. I dic viatge perquè l'autor hi ha fet el que ha de fer un bon periodista: gastar la sola de les sabates i trepitjar els llocs que pretén explicar. A través d'un dia amb l'alcalde extremista de Besiers, Robert Ménard; converses amb el fill de la primera víctima i el germà del terrorista de l'atemptat de Niça del juliol de 2016; una entrevista amb l'alcalde comunista d'Algrange, Patrick Peron; una passejada amb l'activista de la *cit  * de Les 3000 Hadama Traor  , i moltes altres veus, Tomás aconsegueix dibuixar una idea sobre qu   s'ha trencat a la República Francesa, qu   ha passat amb allò de la igualtat, la fraternitat i la llibertat.

Als territoris dels Països Catalans sota l'administració espanyola se sol mirar amb aire de superioritat l'ascens de l'extrema dreta al nostre voltant, ja sigui a França, a Itàlia, a Espanya o a la Catalunya Nord mateix. Seria un error pensar que aquí, després del franquisme, estem immunitzats. I tampoc és veritat que el feixisme es curi llegint, ni que el

***El gall ferit*   s un viatge a la perifèria de França, cansada, oblidada i utilitzada per Paris, que comença a respondre amb ràbia**

  s un error pensar que aquí, després del franquisme, estem immunitzats

racisme es curi viatjant. Res és tan senzill. Vox continua creixent i dins de l'independentisme mateix hi ha veus —per ara molt minoritàries— que flirtegen amb posicions molt properes al feixisme. A més, la victòria de l'extrema dreta no té per què ser en vots. L'extrema dreta avança quan copa el debat públic, com cada vegada aconsegueix fer més sovint. Guanya quan els polítics dels altres partits i els mitjans de comunicació discuteixen sobre els temes de qu   l'extrema dreta vol parlar.

El gall ferit no és un llibre sobre l'extrema dreta, però sí que parla de com s'ha llaurat de ràbia la perifèria de Paris. No es queda a la superfície i, per tant, ajuda a entendre un procés més universal que no franc  s, el mateix que fa possible pensar en la viabilitat d'un govern espanyol en mans d'una aliança entre Vox i el PP. Per aix  , aquest llibre és molt útil per entendre com han arribat on ho han fet, i encara poden anar més enllà.

L'esquerra europea, dirigida sovint per unes classes dirigents força allunyades dels més empobrits, fa temps que és cada vegada més incap  a d'interpel  lar-los. L'eix que formen personatges com Santiago Abascal, Lech Kaczyński, Marine Le Pen, Giorgia Meloni, Viktor Orb  n i Matteo Salvini és un perill real per a la idea que va impulsar la Unió Europea, per a la democràcia, un perill que pot implicar tornar a una situació equivalent a la dels anys trenta i quaranta del segle passat.

El gall ferit pot servir per entendre millor qu   passar   a les eleccions presidencials franceses de l'abril, però continuarà sent vàlid després d'aquesta data, perquè la situació de la perifèria de Paris fa dècades que es cou i no canviar   d'un dia per l'altre.   s, sobretot, una eina per comprendre la França actual m  s enllà dels t  pics i les miniatures de la torre Eiffel amb llums intermitents. I, per tant, també pot ajudar a entendre millor l'Europa actual, on torna a cre  ixer l'extremisme, disfressat amb una roba diferent de la de fa un segle. ■

Nicolas Tom  s és l'autor d'  l gall ferit. Per documentar-se per escriure el llibre, va recórrer 3.500 quilòmetres per la perifèria francesa. SERGI ALCÁZAR

Karla Cornejo Villavicencio va ser finalista del National Book Award 2020 per *Els americans indocumentats*. TALYA ZEMACH BERSIN

Chinga la Migra

Karla Cornejo escriu amb irreverència, amb cruesa i amb sinceritat. Insulta quan sent que ha de fer-ho i consola quan fa falta

// OCTAVI GIL PUJOL
Barcelona

«Quan ets una immigrant sense papers d'una família sense papers i escrius sobre immigrants sense papers —i només puc parlar per mi i pels meus fantasmes—, posar-se el barret de periodista se sent com una cosa immoral. [...] Aquest llibre és una obra de no-ficció creativa, basada en informació curosa, traduïda com un poema, compartida per una família escollida, i de vegades difícil de llegir. Potser a tu no t'agradarà. No l'he escrita perquè t'agradi».

Amb aquestes paraules presenta Karla Cornejo Villavicencio el seu llibre. Ella és una equatoriana immigrada als Estats Units quan tenia quatre anys. Els seus pares van marxar sense ella per obrir-se pas al país del nord abans de tornar a buscar-la per endur-se-la amb ells. La Karla ha crescut en un país del qual no tenia els papers i on se sabia una persona *il  legal*, però no només aix  : també una persona no volguda. («Aquest país els pren la joventut, els somnis i el treball i els escup sense donar-los res a canvi. [...] Els nord-americans tracten millor les seves mascotes que els immigrants».)

Des de petita, la Karla va cre  ixer veient com el seu pare s'escollomava repartint esmorzars per les empreses de tot Manhattan, o treballant en cuines on l'escridassaven contínuament, o com el condemnaven quan li van retirar el perm  s de conduir i li van fer perdre la feina de taxista. Va cre  ixer i es va convertir en una de les primeres persones indocumentades a graduar-se a Harvard, i un eixam d'agents se li van llançar a sobre perquè escrivís unes memòries sobre la seva experiència. «Esta va indignada. Unes memòries? Tenia

vint-i-un anys. No era la puta Barbra Streisand, co  !».

Però el llibre que s   que va escriure al cap dels anys és aquest, ***Els americans indocumentats***, un recull de reflexions personals, de confessions, de persones i personatges, estructurats a través de diverses entrevistes que l'autora va fer recorrent tot el país amunt i avall per conèixer les comunitats d'immigrants d'arreu dels Estats Units. La Karla visita els jornalers de Staten Island, la ciutat de Nova York i la Zona Zero, la comunitat immigrant de Miami, els habitants de Flint que van beure aigua enverinada proveïda pel govern durant mesos, els refugiats en esglésies de Cleveland que s'amaguen de la deportació forçosa i New Haven, el lloc on viu actualment amb la seva parella i el seu gos.

La Karla escriu amb irreverència, amb cruesa i amb sinceritat. Insulta quan sent que ha de fer-ho i consola quan fa falta. Sap per qu   escriu i qu  na   s la funció del seu text. I sap que va escollir el millor moment per fer-ho, durant les hores més baixes de la democràcia nord-americana dels últims temps.   s sincera, i incap  a de mantenir-se allunyada de la història que ens explica. S'hi involucra, però no intenta arrossegar-nos amb ella si no volem acompanyar-la. Tant li fa allò que pensem. Perquè també sap per a qui escriu:

«Aquest llibre   s per a tothom que vulgui allunyar-se de les paraules clau de la immigració, dels tertulians, dels nens amb togues i birrets en graduacions, per llegir sobre la gent del carrer. No són herois. Són persones, desconeguts, personatges. [...] Aquest llibre et permetrà ser lliure. Aquest llibre et far   ser *punk* quan et faci falta ser *punk*; i *hermanxs*, és hora d'armar un sidral de l'hòstia». ■

De visita a cal Mussolini

A *Tots els colors del negre*, Jordi Borràs posa en context els orígens de *Feixisme persistent*, de la periodista Alba Sidera

//JORDI BORRÀS
Barcelona

Quan la reixa metàl·lica es va tancar darrere nostre, sota l'atenta mirada de les dues àguiles que la flanquejaven, ens va anar de poc d'esclatar a riure. No va ser res en concret el que ens va fer gràcia, més aviat fou una barreja de tensió, alliberament i sensació de victòria per haver aconseguit visitar cal Mussolini sense aixecar cap sospita. Fins i tot ens van fer signar al llibre d'honor de la casa i ens van insinuar si volíem fer alguna donació. Ens acabaven de prendre per uns feixistes de primera.

—Alba, això que m'has comentat del llibre que estàs fent, hi has pensat d'incloure el que acabem de viure?

—Vols dir? La veritat és que ha estat una aventura molt interessant...

«El millor llibre que s'ha fet mai en català sobre el bressol del feixisme».

—Oi tant, i jo ho escriuria en primera persona. Ajudarà que el lector s'hi senti identificat. De fet, jo tinc pensat fer-ho amb el meu, el llibre aquell que et vaig explicar que fa temps que estic fent i que un dia o altre acabaré.

—Parlant del llibre, Jordi. Et volia preguntar si em voldries fer el pròleg del que estic fent per a Saldonar. Ah! Ja tinc títol, es dirà *Feixisme persistent*. Com ho veus?

—Ostres, el títol em sembla fabulós. I la proposta que em fas... em faria moltíssima il·lusió, Alba. Oi tant que sí, serà tot un honor fer-te el pròleg!

Poc després, Alba Sidera va acabar d'escriure el millor llibre que s'ha fet mai en català sobre el bressol del feixisme. ■

Quan compres les claus d'una casa ocupada

La ciutat sense veïns detalla aquesta inquietant pràctica d'algunes de les màfies que operen a Barcelona

//ANDREU MERINO
Barcelona

La venda de claus de pisos ocupats és una pràctica que es produeix des de fa anys a Barcelona i que ha anat guanyant pes. La crisi del 2008 va provocar els anys següents una onada de desnonaments amb dues conseqüències derivades: l'aflorament de molts pisos buits, majoritàriament propietat de bancs i grans empreses, i la necessitat de famílies desallotjades de trobar un lloc on viure. L'ocupació il·legal d'aquests immobles es va convertir en l'única via per a moltes famílies que havien estat desnonades i que veien com l'administració no els oferia respostes mentre era impossible accedir a un pis de mercat.

En aquest escenari, hi ha qui va veure l'oportunitat de negoci: reben- tar les portes de pisos buits i vendre'n les claus a famílies desesperades. Un negoci que s'aprofita de l'emergència habitacional, que crea tensions als barris més pobres i que ha generat

Andreu Merino és l'autor del llibre d'investigació periodística *La ciutat sense veïns*. JORDI PLAY

problemes de convivència en blocs de pisos.

La Sílvia és una de les barcelonines que ha accedit a viure en un d'aquests pisos després d'haver comprat les claus a algú que l'havia ocupat prèviament. El *modus operandi* és senzill. Grups organitzats localitzen pisos buits. Forcen el pany, el canvien i ràpidament intenten vendre el pis a alguna família en situació d'emergència habitacional a canvi de diners.

Els preus poden oscil·lar entre els 500 i els 3.000 euros, segons les diferents fonts consultades. «Jo no tenia cap altra opció i vaig pagar 1.200 euros», relata la Sílvia, que hi va entrar a viure amb els seus fills menors d'edat. Va quedar amb un noi que li va entregar les claus i li va donar el seu telèfon per si requeria ajuda en algun moment. El pis és propietat d'un banc i l'entitat hi havia col·locat una planxa metàl·lica per evitar que fos ocupat. La mesura dissuasiva, salta a la vista, no va funcionar. ■

Tot se sabrà

La sèrie «Periodistes» incorpora llibres d'investigació periodística escrits per membres del Grup Barnils

//FRANCESC GIL-LLUCH
Barcelona

Cal anar al fons de les qüestions més complexes, de les més delicades. I cal anar-hi amb documentació verificada i de la mà de les fonts més fiables. I acompanyats de periodistes compromesos amb la seva feina i amb la seva societat, per treure a la llum amb tota l'objectivitat tot allò que per a molts és comodíssim que no sigui sabut.

Aquestes reflexions les tenim sempre presents quan editem els llibres de la col·lecció «*Periodistes*», en què membres del Grup Barnils publiquen els resultats de la seva feina d'investigació. Aquests llibres ja són una referència en la seva disciplina, i serveixen per orientar els focus sobre conflictes d'interès general que necessiten algú que els expliqui amb profunditat i talent.

La llista de llibres publicats a la col·lecció cobreix àmbits diversos i tenen una repercussió pública indis-

cutible: les maniobres judicials contra l'independentisme (*Et presento el jutge Garzón*, de Sònia Bagudanch), els abusos dels negocis de l'oligarquia (*Castor: la bombolla sísmica*, de Jordi Marsal), l'enriquiment de les constructores durant la bombolla immobiliària (*Els senyors*

Treure a la llum allò que per a molts és comodíssim que no sigui sabut

del boom, de Gemma Garcia Fàbrega), les nissagues hereves de la dictadura (*El franquisme que no marxa*, de Lluç Salellas), la impostura de l'espanyolisme (*Desmantant Societat Civil Catalana*, de Jordi Borràs), la corrupció municipal (*Cas Mercuri, la galàxia Bustos*, de Sara González), l'eclosió de l'extrema dreta a Itàlia (*Feixisme persistent*, d'Alba Sidera), les víctimes i els botxins de l'especulació de l'habitatge (*La ciutat sense veïns*, d'Andreu Merino) i les lluites i les esperances de la França actual (*El gall ferit*, de Nicolas Tomás). ■

Alba Sidera i Jordi Borràs són autors de la sèrie «Periodistes» de Saldonar i el Grup Barnils. ARXIU

//DAVID BASSA
Barcelona

No en volem ser conscients, però cada dia ens llevem enmig d'una atmosfera franquista. L'esmorzem, la dinem, la sopem, l'escoltem, la veiem, la respirem. Ho fem tant i des de fa tant de temps, que hem deixat de notar-la. Ens hem avesat a l'ofec franquista com qui s'avesa a un mal congènit que, com que saps que mai no marxarà, et suggereixes per no notar-lo. És una reacció instintiva i natural. El problema és que el franquisme no hauria de ser un mal congènit i inevitable. Però l'hem assumit com a tal, l'hem obviat i fins i tot es pot dir que l'hem invisibilitzat. I d'aquí ens venen tots els problemes polítics.

Quan expliques a un estranger que encara avui hi ha una Fundació Nacional Francisco Franco subvencionada amb diners públics, que encara avui hi ha avingudes i monuments dedicats al dictador feixista, que encara avui hi ha el Valle de los Caídos, que encara avui els falangistes es poden manifestar lliurement, quan expliques tot això, l'estranger, amb uns ulls com unes taronges, ho entén tot. Bé, tot no. Entén el mur, l'immobilisme i la sordesa. Però aleshores ve la pregunta, que sempre és la mateixa: «Però com pot ser que es permeti tot això?».

No és gens fàcil d'explicar perquè no hi ha referents on agafar-se per poder-ho contextualitzar. La supervivència del franquisme ha sigut i és tan profunda, tan estesa, tan transversal,

L'ombra dels sicaris del dictador és allargada i es perpetua

que no es pot fer una explicació ràpida de l'error que ha permès el despropòsit que ens ofega. Els errors han sigut molts i encara són constants.

I, encara que malauradament això passi massa sovint, des del Grup Barnils mai no hem volgut ni voldrem acostumar-nos a l'ofec franquista. Però queda molt camí a fer, perquè el franquisme encara ens governa, encara controla bona part dels fils del titellaire. Alguns d'aquests fils s'estan començant a veure amb tota la seva nuesa, però encara hi ha molts fils ocults, fils que belluguen i manegen des de la més absoluta invisibilitat. I no només això, sinó que ho fan amb l'absolut convenciment que és així com ha de ser, tal com va reconèixer públicament el 1988 l'aleshores president del govern espanyol, Felipe González, quan va afirmar públicament, davant les càmeres, que «l'Estat es defensa des dels parlaments,

El franquisme que no marxa, de Lluç Salellas, amb un total de vuit edicions, és el llibre més reeditat de Saldonar. També se n'ha editat una edició anglesa.

ARXIU

però també des de les clavegueres». Ras i curt! Podria semblar una obvietat, perquè tots els estats tenen clavegueres, però el problema de l'espanyol és que si a plena llum del dia el franquisme ens ofega, en la foscor del clavegueram el franquisme és granític.

Les proves de la connivència política, judicial, policial i militar amb el feixisme arriben a extrems increïbles com el de l'absolució —l'any 2014!— de tots els detinguts en l'anomenada operació Panzer. Eren una vintena de neonazis, a qui s'havia trobat un arsenal, documentació feixista a cabassos i proves per acusar-los de desenes de delictes violents. Però, ai las, la Guàr-

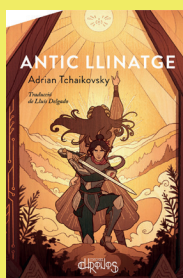
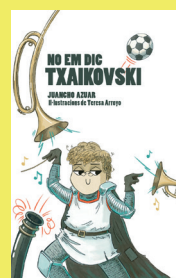
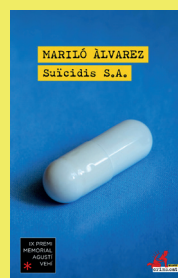
dia Civil va destruir totes les armes just abans del judici. I ho va fer amb el permís dels tribunals, que al judici van concloure que no hi havia proves.

Per això, la pregunta continua sent la mateixa: «Per què?». I aquest és, precisament, l'objectiu d'aquest llibre: respondre la pregunta. Perquè el despropòsit de l'operació Panzer només és una petita fuga de les clavegueres, però com deia el periodista Xavier Vinader, «encara hi ha moltes tapes de les clavegueres de l'Estat espanyol que no s'han destapat». Hi ha tapes pertot arreu. Hi passem per sobre sense fixar-nos-hi, però hi són. Com els fils dels titellaires franquistes, que no es veuen, però es belluguen entre nosaltres emparats per la foscor pactada per les grans famílies del règim, que sempre hi són sense ser-hi: surten a la premsa rosa i econòmica, però no ho fan mai com el que són —franquistes—, sinó com el que volen aparentar ser. Això sempre ha sigut així, fins ara, fins a aquest llibre.

A **El franquisme que no marxa**, Lluç Salellas posa llum allà on fins ara hi havia hagut foscor. Hi surten els noms i els cognoms dels prohoms i de les grans famílies franquistes que encara manegen els fils. Molts noms. Moltes xifres, moltes cronologies, molta informació que, tota ben estudiada, analitzada i endreçada, fa un retrat lluminós del perquè hem arribat fins aquí. A partir d'ara, doncs, cada cop que algun estranger ens pregunta «per què?», només caldrà que li fem llegir aquest llibre. ■

LLEGIM EL MÓN EN CATALÀ

CRIMS.CAT SEMBRA LLIBRES
BIRABIRO RAIG VERD CHRONOS
LES HORES TIGRE DE PAPER
L'AGULLA DAURADA
SALDONAR L'AVENÇ MAI MÉS

«Me'ls menjaria tots!»
—Minna, lectora

LLEGIR
EN CATALÀ
ASSOCIACIÓ D'EDITORIALS
INDEPENDENTS

Llegir en Català som una associació d'onze editorials independents que publiquem narrativa, no-ficció i poesia en català.

Cada una de les editorials tenim catàlegs, interessos i propostes diferents, però ens uneix la voluntat d'estimular la lectura, crear lectors i donar-los l'oportunitat de descobrir els llibres més actuals.

Seleccionem amb un criteri molt personal els originals que publiquem, intentem que els nostres títols tinguin un disseny atractiu i treballem amb traductors, correctors i il·lustradors de primera fila.

Al nostre web hi trobareu sempre les nostres novetats i les activitats que organitzem per tot el país, en col·laboració estreta amb les llibreries.

Els llibreters són un suport imprescindible per donar viabilitat i visibilitat als millors llibres.

Són els nostres còmplices i, sobretot, els primers prescriptors de textos de qualitat als lectors més exigents.

W www.llegirencatala.cat
T [@llegirencatala](https://twitter.com/llegirencatala)

@aei_llegirencatala
f [llegirencatala](https://www.facebook.com/llegirencatala)

//SÍLVIA MARIMON
Ara, Barcelona

Yasmine Mohammed va néixer i ha crescut al Canadà, però va ser educada en l'opressió del radicalisme islàmic. La van obligar a casar-se amb un dirigent d'Al-Qaida. Ara és mare de dues noies, de 26 i 14 anys, exmusulmana i activista i impulsora de Free Hearts Free Minds, que lluita per defensar els drets de les dones i del col·lectiu LGTBI als països musulmans. Ha tingut la valentia d'explicar tots els abusos que va patir, amb l'aquiescència de la mare, al llibre **La dona sense vel** (Saldonar). Mohammed és crítica amb un Occident que calla i justifica els islamistes radicals. De fet, la seva vida va esdevenir encara més infernal per culpa d'aquest silenci que ella denuncia.

La seva vida va canviar quan la seva mare es va casar amb el Mounir. Sí, la meua mare, que havia nascut a Egipte en una família benestant i havia tingut tota la llibertat del món, es va casar i, amb el meu pare, van anar viure a San Francisco. Quan es van separar, la meua mare es va refugiar en la religió i va anar a viure amb el Mounir, que era un fanàtic islamista. Va esdevenir la seva segona dona. Viu al soterrani. Primer va destruir tots els nostres vinils. Em fetejava quan no m'aprenia bé l'Alcorà.

També va abusar de vostè sexualment i, quan tenia 13 anys, ho va denunciar animada per un professor, que escriu el pròleg del llibre. El jutge no va fer res perquè deia que aquella era la meua cultura. Si hagués

«Si fos rossa i amb els ulls blaus, el jutge m'hauria protegit dels abusos»

Yasmine Mohammed aconsegueix viure sense vel

sigut rossa i amb els ulls blaus, hauria actuat de seguida. No hauria continuat sent una víctima perquè m'haurien protegit dels abusos. El missatge va ser que em tocava aguantar perquè era musulmana. És un clar exemple del relativisme moral occidental.

Després de la denúncia, tot va empitjorar?

Sí, perquè la meua família estava molt enfadada i em veia com l'enemic: els havia traït, a ells i a l'islam. Em van treure de l'escola. I quan t'aïllen com ho van fer amb mi, és més fàcil destruir-te.

Per què creu que la seva mare li va negar el suport i va abraçar el fanatisme religiós? Sorpren perquè va tenir una educació secular.

He fet tot el que he pogut per entendre-la. Va néixer a Egipte i va tenir privilegis, una llibertat total. Amb el meu pare van anar a la universitat al San Francisco dels anys 60 i 70, en ple esclat de la cultura hippy i de l'amor lliure. Al meu pare li va encantar, a la meua

Arriba un dia que has de prendre una decisió si vols salvar-te.

Y. Mohammed.
ARXIU

mare no li agradava. Va demanar al meu pare anar a viure al Canadà i hi van anar. Però no va funcionar i crec que la meua mare va donar la culpa del fracàs del seu matrimoni als valors occidentals. Després de la separació va anar a viure amb el Mounir. Ell li va dir que portés hijab, ens obligava a resar, no deixava que tinguéssim amics que no fossin musulmans, ni anar amb bicicleta, ni nedar. Només feia que prohibir i prohibir. Ella ho va acceptar tot. Ara, d'adulta, veig que tenia una depressió i que buscava la solució en la religió. Com més problemes tenia, més radical es tornava. Però aleshores era una nena i, fins i tot quan em va amenaçar de matar-me, encara tenia l'esperança que m'estimés. Fins que arriba un dia que has de prendre una decisió si vols salvar-te.

I què la va empènyer finalment a escapar? Va deixar el seu marit amb una nena petita i sense tenir res de res.

Hauria estat capaç de matar el meu marit per protegir la meua filla. Vaig saber que era el moment de marxar. Vaig

fer el salt sense tenir res de res. Només havia pogut rebre l'educació bàsica, no tenia cap mena de xarxa, i em preguntava com vestiria la meua filla, com l'alimentaria, com trobaria una casa... Vaig fugir sense tenir cap pla. Li vaig dir al meu marit que volia anar a veure la meua mare i el que vaig fer va ser anar a veure un advocat i demanar el divorci, la custòdia de la meua filla i una ordre d'allunyament.

Com se'n va sortir?

La sort de viure al Canadà és que com a mare soltera pots aconseguir beques. Vaig aconseguir-ne una per estudiar a la universitat i em donava prou diners per mantenir-me a mi i a la meua filla. Però si hagués estat en algun altre país, com l'Afganistan, el Sudan o Somàlia, o cinquanta llocs més, no hauria tingut aquesta ajuda. Allà no hi ha res, i per això, en part, vam crear Free Hearts Free Minds. Per ajudar les dones que abandonen l'islam.

Què va impulsar-la a escriure el llibre?

Un debat al programa de Bill Maher amb l'escriptor Sam Harris en què Ben Affleck va dir que en Harris era un racista. Harris va criticar que Occident doni suport als drets LGTBI als països occidentals però en canvi no defensi ni digui res quan s'executa homosexuals en països islamistes. Tots els meus amics van donar suport a Affleck. I jo discrepo completament: Harris només expressava preocupació per la gent que qüestiona les coses o que són homosexuals en societats islàmiques. Vaig decidir escriure un llibre per fer sentir la meua veu. ■

Tots els titulars i tota la química

//FRANCESC GIL-LLUCH
Barcelona

Avui dia tenim un excés de retòrica i un dèficit de realitat. Podria ser que Josep Lluís Micó hi estigués d'acord, i que hagués emprès la feina colossal d'encapsular la vida en relats periodístics —servint-se de les tècniques literàries més depurades— amb la intenció de delimitar el que detecta que hi ha de més real en l'existència.

De moment ha publicat a Saldonar dos llibres de «periodisme narratiu» que el posen en primera línia d'aquesta disciplina, a més de **Maquinètica**, un assaig sobre les claus de l'enorme canvi tecnològic de la nostra era que explora quina és l'ètica que compartim les persones i les màquines.

El primer volum, **Química orgànica**. Té raó Joan Carreras quan afir-

Josep Lluís Micó en una entrevista a la ràdio. ARXIU

ma al pròleg que «la vida és més complexa i desordenada que la manera com la seva presentació s'exposa en qualsevol narració». I l'ordre l'imposa Josep Lluís Micó amb contundència en dues peces extraordinàries. La primera, «Els fets i la pols», explica en primera persona l'odissea de l'Eva, una dona de la zona alta de Barcelona a qui una desgràcia familiar li capgira l'existència i la fa submergir-se en àmbits que mai s'hauria imaginat que existien. La segona, «Papallona, esquena, braça, crol», recrea les transgressions d'una nit valenciana de Moros i Cristians, amb excés de droga, promiscuïtat sexual, infidelitats i masclisme, i tot això servint-se només de diàlegs.

El segon llibre, **Titulars i reserves**, és segons el prologuista Albert Sáez «periodisme en essència. És literatura d'observació». Tres històries, tres, que exploren tots els límits, i que els implicats havien volgut mantenir ocultes. «Consells per tallar una ceba sense plorar» focalitza l'assetjament físic i digital d'una família de

Micó ha publicat tres títols a Saldonar. ARXIU

ciutat instal·lada en un poble petit durant la pandèmia. La protagonista de «Producte interior brut» és una universitària que fa feina d'escort per pagar-se el prestigiós màster que vol cursar. «Gent que passa» explica una història de narcotraficants fusionant l'entrevista i la poesia.

Estiguem atents, perquè Josep Lluís Micó aviat ens continuarà recreant el «nostre» món. I avisa: «La normalitat és una farsa, una maleïda ficció». ■

La ultradreta ha tornat per venjar-se

//OCTAVI GIL PUJOL
Barcelona

«La ultradreta ha tornat per venjar-se», anunciem a la primera frase de la contracoberta d'aquest **Ultradreta** de Cas Mudde.

La ultradreta és un fenomen —o un repte, o un perill o una amenaça, o fins i tot una oportunitat o una esperança, per a un sector important de la població— rellevant i d'actualitat en l'àmbit mundial. Però això no significa que sigui un fenomen —o un repte, o un perill...— nou, ni sorprenent, ni tampoc de generació espontània. La ultradreta és una ideologia i una opció política que hem tingut a casa i pertot durant dècades. Adormida, esmorteïda, estigmatitzada, marginal, inoperant; sí, i moltes coses més. Però hi era. Avui, les circumstàncies sociopolítiques i culturals, i també una feina de fons i un exercici de modernització per part seva, han permès que la ultradreta faci un salt endavant —o més— i es planti a l'escenari polític principal, a la primera plana dels diaris, a les capçaleres dels informatius, als carrers, a les converses quotidianes.

Cas Mudde. ARXIU

Ens trobem davant d'un fenomen —un repte, un perill...— important, influent, i necessitem guies que ens ajudin a entendre d'on ve i on va, què és, què ha estat i com s'ha transformat per trobar el seu espai on abans no el tenia. *Ultradreta* ofereix un decàleg concís i encertat per conèixer aquesta onada que ha impactat amb força arreu. A *Ultradreta*, el reconegut expert en extremisme polític en l'àmbit global Cas Mudde examina la història, la ideologia, l'organització, les persones, les activitats, les causes, les conseqüències, les respostes i les qüestions de gènere de la ultradreta, i conclou amb un capítol on repassa dotze tesis sobre la ultradreta d'avui. Tot plegat, deu punts per conèixer aquest fenomen, o repte, o perill... sense el qual no es pot entendre el món on vivim. Perquè, com destaquem a la contracoberta, «Cap país és immune a la política d'ultradreta». ■

Robert Eaglestone. ARXIU

Cal justificar la importància de la literatura?

//ENRIC SULLÀ
Blog de l'Escola de Llibreria, Barcelona

Sembla que sí, que en l'actualitat cal justificar per què la literatura és important. Hi ha llibres (i articles) que del tombant de segle ençà malden per convèncer els lectors que la literatura és una part essencial de la cultura, de la vida, i que, naturalment, ha de ser ensenyada.

Cal dir que d'arguments per defensar-ne la importància, **La literatura**.

Per què és important, del professor Eaglestone, en dona un grapat, però el que el fa mereixedor d'una lectura atenta és la claredat expositiva i l'encert en l'ús de les metàfores amb què resol problemes d'una extraordinària dificultat. Aquest llibre posa de manifest la capacitat pedagògica d'Eaglestone, que va aconseguir un prestigiós premi a l'excel·lència docent el 2014 (National Teaching Fellowship).

Remarco que m'ha resultat inesperat i emocionant el prefaci que l'autor ha escrit per a la traducció catalana en què explica la seva relació personal amb el nostre país. I agraeixo que l'editorial Saldonar hagi decidit emprendre la publicació d'un llibre com aquest, molt arriscada tal com està el mercat, perquè, si bé l'argumentació general admet sense problemes el trasllat d'una llengua a l'altra, no passa el mateix amb les autoritats que invoca l'autor com a suport del discurs.

Eaglestone remarca que l'activitat crítica és un model per a la democràcia en el món cada vegada més polaritzat en què vivim; encara que semblbli feina d'universitaris, perquè és on es desenvolupen millor les comunitats interpretatives, no ho és de manera exclusiva, de fet, hauria de projectar-se fora de l'àmbit acadèmic.

Finalment, la crítica respon a la pregunta de què esdevenim quan estudiem literatura; sosté Eaglestone que no solament adquirim habilitats sinó que, hi insisteix, canviem qui som, canviem la nostra identitat.

Recomano aquest llibre sense reserves. ■

Avi, et trauré d'aquí!

//JOAN PINYOL
Capellades

La realitat ha superat qualsevol ficció. **Avi, et trauré d'aquí!** és una història verídica, i els fets narrats van passar de debò. Podria haver-los inventat i dotar-los de més dramatisme per aconseguir un gran efecte. No ha calgut gens perquè el que va passar ja és prou trist.

Quan amb Francesc Gil-Lluch, editor de Saldonar, vam acordar donar forma al llibre, només hi vaig haver de posar paraules. Els fets ja estaven gravats en el temps. Només faltava contar-los i compartir-los. A continuació trobareu explicacions dels pocs testimonis que encara queden, també el fruit d'anys de consultes en diferents arxius, la correspondència del meu avi Joan durant els cinc mesos en què el va mobilitzar l'Exèrcit de la República, el reflex d'unes quantes cròniques periodístiques, escrites i audiovisuals, i també d'una part de la bibliografia especialitzada.

Joan Pinyol. ARXIU

Sempre m'he resistit a recrear literàriament la trista història de l'avi perquè el meu principal anhel és resoldre el greuge pendent. Aquest llibre dona compte de qui va ser Joan Colom entre els milers de víctimes oblidades que la dictadura va extreure en secret de les fosses comunes i es va endur al Valle de los Caídos. També detalla la meua lluita per tornar-lo a Capellades i enterrar-lo al costat de la meua àvia Teresa. Mai he pretès res més. En qualsevol país civilitzat, amb un mínim de sentit humà, aquesta segona part del llibre seria brevíssima, un mer tràmit que no admetria discussions ni entrebancs. Després de més d'una dècada de tossuda insistència, no s'ha mogut res però tampoc la convicció de no llençar mai la tovallola fins que aconseguixi l'objectiu que m'he proposat.

Finalment el llibre inclou una carta adreçada als meus fills, Bernat i Itzel, en la qual intento transmetre els valors d'aquesta lluita. Uns valors que avui estan en entredit però que estic disposat a fer el que calgui perquè es mantinguin en les noves generacions. ■

Les eines i estratègies que ens ajudaran a assolir tots els reptes

A *Manual de desobediència civil* no es parla gens de Catalunya i alhora s'expliquen els secrets del seu futur

Paul Engler a la llibreria Laie. ADRIÀ COSTA

//LIZ CASTRO
Barcelona

A vegades, quan es parla de la lluita no-violenta se la fa equivaler a anar amb el lliri a la mà, i s'imagina que si ens portem bé i dòcilment els poders fàctics també es portaran bé amb nosaltres. Hem vist una vegada i una altra que res pot estar més lluny de la veritat. En canvi, les elits i alguns polítics aprofiten el *llirisme* per apoderar-se encara més dels recursos econòmics i acumular la capacitat decisòria sobre aquests.

Als que manen els interessa fer equivalent la lluita no-violenta i el llirisme. D'aquesta manera, pretenen desvirtuar la no-violència i neutralitzar l'estratègia més perillosa per al seu poder. Siguem clars: l'únic que comparteixen el llirisme i l'estratègia de la no-violència és el rebuig a la violència. És com asseynalar un plançó i declarar que els arbres són febles!

Per mitjà d'una anàlisi interessantíssima de molts moviments activistes del món, Mark i Paul Engler destil·len a **Manual de desobediència civil** els punts clau de l'estratègia no-violenta i ens serveixen un manual per a futures accions.

Detallen, primer, els dos vessants de l'activisme —l'institucional (sindicats i organitzacions consolidades) *versus* moviments més espontanis (manifestacions populars, moviments més nous i/o descentralitzats)—, i com aprofitar-ne els elements més importants i combatre'n les febleses; segon, analitzen i descriuen com fer trontollar els pilars de suport d'un règim o un sistema opressiu. Arreu del món ha semblat impossible desbancar els tirans fins que s'ha fet caure els sistemes de suport que els mantenien. Una vegada el pilar desapareix, la caiguda del tirà és gairebé inevitable. Cal identificar aquests pilars i treballar per debilitar-los.

El llibre aporta ingredients clau d'una estratègia per reprendre la democràcia i rebutjar la violència, les elits i el poder establert, que s'aprofiten del sistema democràtic i l'amenacen.

A Catalunya tenim molts ingredients per esdevenir un poble empoderat i guanyar una democràcia més forta i justa. Ens falta, però, creure en l'estratègia de l'activisme no-violent, una de les eines més poderoses al nostre abast, i acabar de treure'n tot el suc. *Manual de desobediència civil* hi ajudarà. ■

Els senyals de la nova Xina

//ALEC ASH
Dali, Xina

Havia passat una dècada des que Dahai havia enterrat el seu diari.

La llibreta de cuir reposava en la terra seca de sota un pi, al cim de la muntanya de darrere la seva casa de la infància. Tenia divuit anys quan la va deixar allà, en una capsa fosca de fusta de teca que utilitzava per guardar-hi fulles de te, juntament amb un paquet de cigarrets i unes quantes fotografies velles.

Nascut el 1985, era fill de la nova Xina. La seva generació era la primera sense memòria de Tiananmen, una generació de fills únics en un país que creixia tan de pressa com ells mateixos; criatures en un present accelerat i hereus d'un futur incert. Al diari, Dahai havia escrit sobre preocupacions, desitjos, somnis fràgils..., però, per damunt de tot, sobre una noia.

La calor de maig s'esvaïa a mesura que s'aprovava al cim. Quin arbre era? Va treure una pala de color verd militar i la va clavar a la terra, esperant sentir l'impacte sec contra la fusta. Alguns paletes que reconstruïen una pagoda li feien fotografies mentre es burlaven d'ell, que foradava aquí i allà, deixant el paisatge com un colador.

Dahai els ignorava. Ja tenia gairebé trenta anys, estava casat i cavava pels seus anys de joventut. ■

Generalitzar és d'idiotes, també a la Xina

//OCTAVI GIL PUJOL
Barcelona

Empenyo la porta de la llibreria i hi entro. De seguida localitzo la primera prestatgeria, a mà dreta. M'hi apropo.

Soc a cinc metres. Lletres negres sobre fons blanc. ***Senyals de llum***. Senyals de llum de què? O per a què? Se suposa que m'he de fixar en la llum que emeten els senyals, o l'important són els senyals en si? Potser és un joc amb els senyals de fum. Efectivament, no és un títol que doni gaires pistes, però alhora té un no-se-què que em desperta la curiositat, potser un missatge optimista. M'hi apropo.

Soc a tres metres. Sota les lletres negres, ara més perfilades, una noia asiàtica, jove, em mira fixament mentre fuma un cigarret, amb molta actitud, però no sé decidir si irreverent o senzillament desinteressada. Du una samarreta de tirants grisa i una jaqueta de cuir caiguda sobre les espatlles. A primer cop d'ull, sembla que s'hagi posat el primer que ha trobat, sense més, però la subtilesa del maquillatge, gairebé imperceptible, les arraca-

des grosses en forma d'anella i els cabells abundants i brillants, recollits en una cua ordenada que li cau per damunt de les espatlles, fan pensar el contrari. La miro als ulls i ells m'ho confirmen: cada detall està pensat, tot té una intenció. Els tatuatges, elaborats i acolorits però alhora lleugers, em transmeten somnis i anhels de llibertat. M'intriga. M'hi apropo.

Soc a un metre. Ara ja puc llegir el subtítol. «La jove generació que construeix la nova Xina». La Xina? Honestament, m'esperava que aquesta noia tan alternativa fos japonesa, o potser sud-coreana. Però xinesa? No és en absolut la imatge que tinc al cap d'una noia xinesa. La imatge que tinc de la Xina és d'un país rígid, tancat, censorador, un país que no permet la mirada desafiant que projecta aquesta noia. M'hi apropo.

Ja soc a tocar del llibre.

L'agafo, el giro. Ara llegeixo la contraportada. «Un retrat provocatiu d'una societat que canvia a tota velocitat». Començo a veure la relació entre els ele-

ments. Ara em fixo en les frases destacades en negreta: «Generalitzar és d'idiotes», «aquesta generació de fills únics està transformant radicalment el seu país» i «estan destinats a definir el futur de la Xina, i el del món». Aquesta noia, en un moment, m'ha titllat d'idiota i m'ha dit que canviarà el món, també el meu. Començo a intuir que potser els senyals de llum són senyals de moviment, una forma d'anticipar que aquí passa alguna cosa.

M'interessa, me'l quedo. ■

La Mia apareix a la coberta de ***Senyals de llum***. CHRISTOPHER CHERRY

Una carta personal a Per Nyholm

//JAUME CABRÉ
Matadepera

No us parlaré de ***Cuba, la soledat que no s'acaba***. Descobrir-lo i fruir-ne és patrimoni de vosaltres, els lectors. Us vull parlar de l'autor del llibre, Per Nyholm, un personatge que de seguida m'obliga a fer-me unes quantes preguntes, com ara què fa un danès a Cuba. O què fa un danès tafaner a Ucraïna. O encara més: què fa aquest danès reincident interessant-se per Catalunya?

Nyholm és un personatge singular. És un periodista estudiós dels comportaments polítics dels estats i de les persones. I, seguint aquest interès, viatja als països que li provoquen la curiositat per la seva realitat política.

En aquest llibre podreu viure l'interès de Nyholm per Cuba, un país que va aconseguir independitzar-se d'Espanya; de fet, Cuba va ser l'última colònia llatinoamericana en fer-ho. A Nyholm li interessen profundament aquests processos d'independència: per què neixen, per què fructifiquen i, segons cada cas, com ho aconseguïen o per què no se'n surten.

He tingut el privilegi de conèixer personalment Per Nyholm i la seva companya Nancy. Són literalment incansables. Són capaços de fer milers de quilòmetres per Europa, en cotxe, empaitant tot allò que es pugui relacionar, ni que sigui de manera tangencial, amb un tema que els interessa profundament: l'estat del procés d'independència de Catalunya. Per saber i entendre el que s'esdevé, té contactes amb polítics en actiu, i, amb una certa perplexitat, estudia el comportament dels estaments judicials espanyols i els gestos vacil·lants, una mica lents i contradictoris, de l'estament polític europeu sobre la situació actual de Catalunya.

Com és que un home hiperactiu, viatger i coneixedor de molts mons, s'ha fet amic amb un sedentari com jo, que suo hores de feina diàries sense moure'm de casa? Possiblement perquè, en la seva feina agitada, ha de buscar moments de reflexió per poder entendre com són les coses que li poden semblar estranyes. Les vegades que ens hem trobat Nancy, Per, Margarida i jo, a casa o on sigui, amb un sac de preguntes per part de Per i, amb una mica de sort, alguna respos-

ta nostra... I, quan els tenim a casa, parlem de pressa del màxim de temes perquè ells, com les orenetes, ja tenen el cotxe ple de benzina o els bitllets del tren o els de l'avió a punt per anar a buscar respostes i noves preguntes en una altra banda. L'interès de Per Nyholm per Catalunya, per la seva realitat actual i per la seva història, es converteix en amor per Catalunya, per la seva llengua i per allò que podem imaginar del seu futur.

Sí, lectors: el seu llibre a Saldonar parla de Cuba. Però Nyholm relaciona un fet històric, de finals del segle XIX, amb la situació actual. Considera que Espanya tracta Catalunya com la colònia que encara no s'ha emancipat; creu que Espanya no vol aprendre de la seva pròpia història i no vol pensar que Catalunya tal volta és la darrera colònia espanyola: polítics, jutges, gent del carrer... no volen ni sentir a parlar de la nostra inevitable i profunda ànsia d'independència...

Mentrestant, Per Nyholm s'empiapa amb ell mateix perquè encara no sap parlar català, tot i que l'entén una mica. Penso que, amb l'activitat frenètica que practica, és difícil imaginar-lo en una classe de llengua catalana per a estrangers. Però el que importa és que comprèn l'anhel de llibertat d'aquest país que estima tant. Mai no acabarem de donar-te les gràcies per la teva feina, estimat Per Nyholm. ■

Per Nyholm durant el procés d'escriptura de ***Cuba, la soledat que no s'acaba***. NANCY FALCÓN CASTRO

Desig de poesia

Saldonar publica des del 2013 una col·lecció de poesia catalana i traduïda

En passar la llista completa, en passar
[la llista
que porta cap al somriure, que porta
i fa nostre cada glòbul,
només faltes tu, arquera
nena, tu coixí d’agulles, tu que parles
a la sang, tu furtiva
i assedegada
tu, fil de veu,
canta el bell raig
sepultat en les paraules, l’omòplat,
la punxada, la fiblada, els vells
números de telèfon,
oh tu entre aquells que esperen,
que són allí allí,
que beuen l’aigua passada, el cant
del cigne, el clar
destí d’aquest diumenge.

MILO DE ANGELIS,
Tema de l’adéu

PRÒLEG

Els músics deixen de tocar,
el quiosc torna a buidar-se
i les fulles ens acompanyen
pels caminois del parc.
Potser ha sigut sempre així:
s’esdevé per tot seguit
consumir-se sense dolor ni joia,
un instant que s’eternitza,
una alenada feta memòria.
Com el recer trobat en paraules
escrites només per a nosaltres,
tornarà l’hivern. La falsa mort
dels arbres, l’alè glaçat del pastor,
el ronc de la ciutat que es desperta.
I en aquesta vida somorta
arrela la força dels mots
que no envelleix,
que no s’atura.
Sí, tornarà l’hivern.

ANTONI RIBAS TUR,
Les despulles d’un somni

No hi insisties gaire, no era
temps de massa rebequeries.
Els pares, gent sacrificada
i de camp, amb abundant terra
per llaurar, ensementar, regar
i recollir, mai no sentien
com una prioritat d’anar
a la mar durant el ple estiu.
Et conformaves, com la resta
d’amics fets de la teua edat,
amb les platges de pedra al poble,
la del Fortí, si anàveu a peu,
o la del Nofre o la del Barco
si empràveu bicicletes:
generoses cales al nord
que, a dir veritat, tenen altres
topònims: Cossis, Saldonar.

JOAN-ELIES ADELL,
Res no és personal

LLÀGRIMES

Rellegint el sisè llibre de l’*Eneida*
davant d’aquest llac artificial amb les
[restes d’una església
a la qual només es pot accedir amb barca
penso en com resisteix al llarg dels segles
la imatge de la casa dels morts,
amb quant desig empeny els vius a la
[gola dels inferns
només per simular una abraçada
[impossible,
en com les mans que penso que estic
[tocant són branques
d’alzines, roures, avets – arbres de nadal,
espècie poc habitual en aquestes terres.
En el vell paisatge hi era el riu
on les dones anaven a rentar.
Estenent els llençols damunt les pedres
explicaven com les ombres de les mares
baixaven per torn del penyal només per
[eixugar
les llàgrimes que continuaven rajant.

ANTONELLA ANEDDA,
Historiae

UNA NIT SOL

Muts, mos perdévem
al laberint de la nit:
s’obriven espais salmastres
i lo fred llençol se feva
tèbia cala de lluna.
Les mans carinyaven
los llavis oferts
a la nocturna marea
dels nostros cossos,
que s’encreuaven suadats.
Després lo negre silenci
dels carrers t’engoliva...
avançava solament
una calentor buida
entre un llençol i l’altro.

ANTONI CORONZU,
Totes les poesies i un llibre més

NAUFRAGI DE SARGANTANES

la bèstia demana més sang,
anunciada promesa
que s’enfonya en la nit,
perquè
s’acosta el dia més fosc.

aquesta setmana veuràs l’infern,
el mal s’estendrà,
mil cavalls
sorgiran dels abismes,
a la terra,
la por camina veloç
i a les cases ha entrat el pecat
i la puta mundana.

jerusalem,
jo m’atreveixo a parlar-te del foc,
aquesta setmana veuràs
caure el sol,
i seràs ciutat maltractada.

JOAN JOSEP BARCELÓ I BAUÇÀ,
INRI

Els poemes de Saldonar

ANTONELLA ANEDDA
Historiae

ANTONI CANU
Ànimes precioses

ANTONI CORONZU
Totes les poesies i un llibre més

ANTONI RIBAS TUR
Les despulles d’un somni

ARMAND VIRALLONGA
Des terra

AUGUST BOVER
El contagi

CAROLYN MARY KLEEFELD
Llavors de l'ànima

CONXITA JIMÉNEZ
Terres i vents

JOAN JOSEP BARCELÓ I BAUÇÀ
INRI

JOAN-ELIES ADELL
Res no és personal

JORDI CERVERA
Menú de degustació

JORDI FERRER
Galleda

JORDI JULIÀ
Elegia d’agost

JOSEP FÀBREGA
El darrer protocol

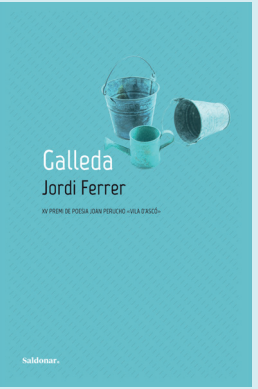
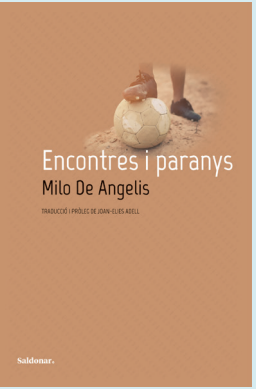
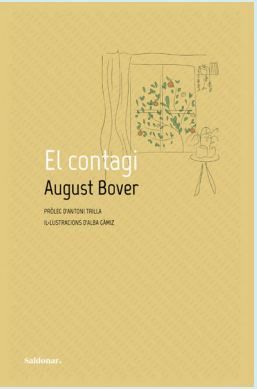
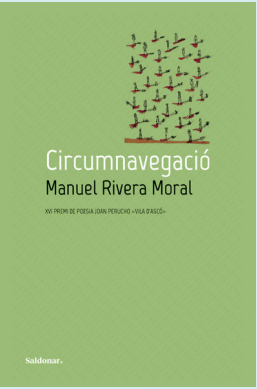
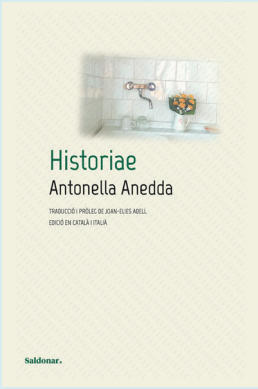
MANUEL RIVERA MORAL
Circumnavegació

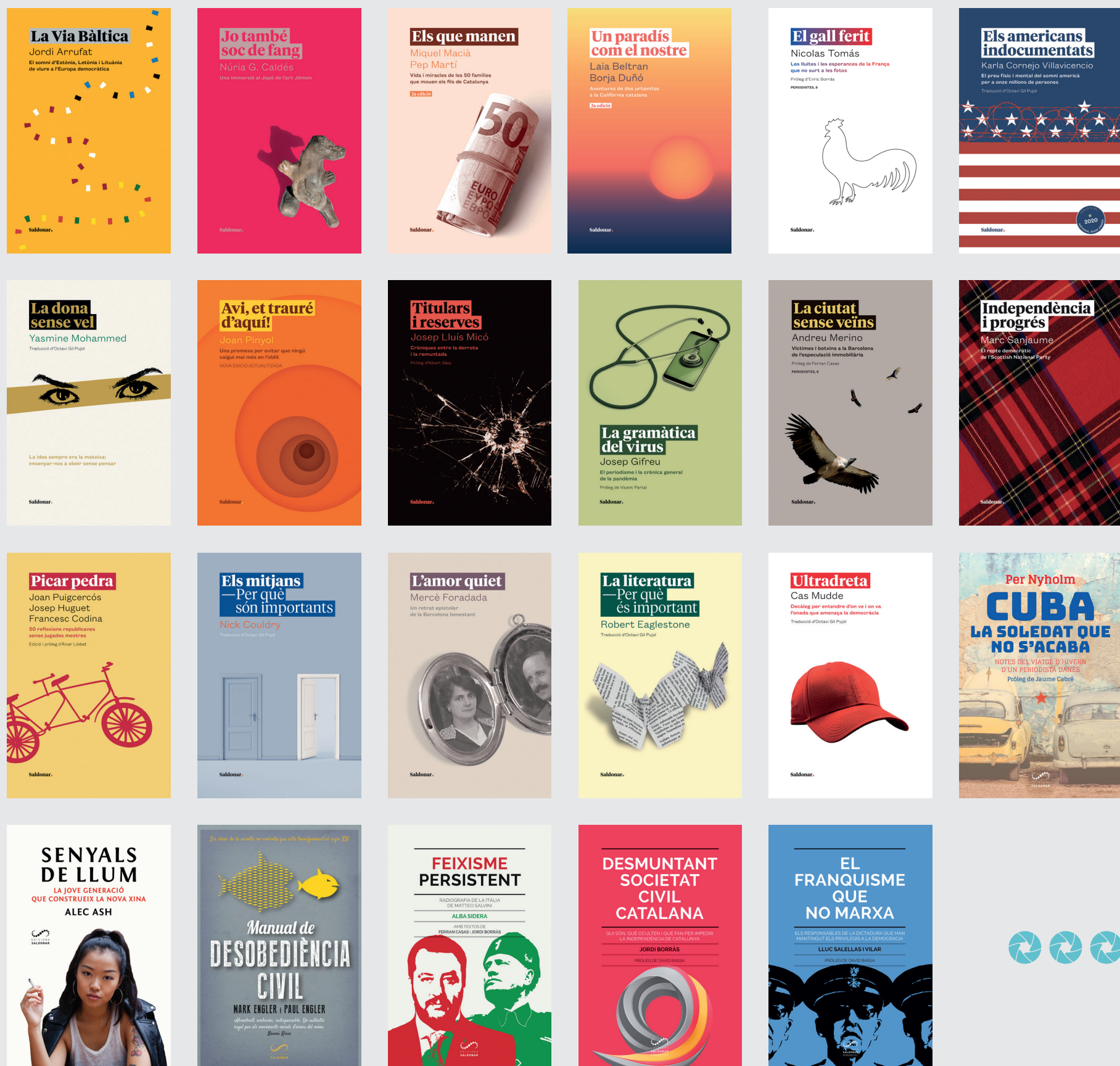
MILO DE ANGELIS
Tema de l’adéu
Encontres i paranys

RAMON CARDONA
Desig d’argila

La Tercera Illa.
Poesia catalana de l’Alguer
(1945-2013)

Les últimes cobertes...

**Entendre el món amb llibres
que ens parlen *de tu a tu***